

Dr. Karel Blei: JURJEN BEUMER. INTIMITEIT EN SOLIDARITEIT

Jurjen Beumer (1947-2013) werd in 1986 ván voorganger van de Kritische Gemeente IJmond predikant van de hervormde gemeente Haarlem. Wat zat daar achter?

Hij begon, na zijn Amsterdamse (barthiaanse) studie, als linkse actievoerder; als 'vicaris' in Oldenzaal, later, sinds 1980 (full time), in de IJmond. Enthousiast zette hij zich in voor een betere wereld.

Maar zijn enthousiasme liep stuk op de harde structuren. Vandaar zijn vraag, mede door zijn ontmoeting (in 1984) met Henri Nouwen: mogen, moeten wij het niet ook eens, gewoon, over 'God' hebben? Kunnen wij het zonder 'omgang met God' volhouden? Kan radicaliteit zonder vroomheid?

Hij kwam naar Haarlem, naar de officiële kerk, hopen daar spirituele verworteling te vinden én het levende, actieve kerk-zijn als van de basisbeweging ook in de 'gewone' gemeente te kunnen bepleiten en bevorderen. Helemaal werd die droom niet vervuld. Wel kon hij 'Stem in de Stad' uitbouwen, als indrukwekkend 'oecumenisch diaconaal centrum'.

In publicaties bleef hij zich verder bezinnen op 'een kritische spiritualiteit waarin het persoonlijke niet wordt uitgespeeld tegen het maatschappelijke, waarin de intimiteit van de omgang met God alles te maken heeft met de solidariteit met de wereld, e.o.'. (*Als de hemel de aarde raakt*, 1989). Hij zocht toen nog aansluiting bij (de jonge) Miskotte. In *Zoektocht* (1991) tekende hij zich als zoeker, net als Hammarskjöld; als 'gelovige' én 'agnost'.

Vanaf 1991 zocht hij ook het gesprek met Nieuwe-Tijds-denkers (New Age). Hun drang naar het goddelijke herkende hij. Maar hij had ook kritische vragen: kan God zomaar als 'iets van (in) onszelf' worden gezien? Toch: kerk en theologie zouden z.i. aan New Age niet zomaar voorbij mogen gaan.

1993 proefschrift: *Intimiteit en solidariteit. Over het evenwicht tussen dogmatiek, mystiek en ethiek*. Kernstelling: 'De christelijke mystiek is de krachtcentrale voor de dogmatiek en de richtingwijzer voor de ethiek'. Daarnaast: 'Maatschappij-kritische prediking zonder troost voor het hart lijkt op surfen zonder zeil'. Jammer dat Miskotte door Barth van zijn mystieke a-propos is gebracht.

In 1992/93 was Beumer betrokken bij studie van Miskotte's *Edda en Thora*. Resultaat: de bundel *Wij willen het heidendom eeren* (1994). Beumer betoogde daarin: het moet nu, tegenover New Age, anders dan in Miskotte's tijd tegen de *Edda*; Miskotte stelde: 'de kern ziet wijd', maar nu geldt: 'het wijdse (het algemeen-religieuze) heeft een kern'. Die kern is: het humane. New Age is escape aan de werkelijkheid, mist dus ethisch gehalte. Het humane is af te lezen aan de Thora, d.i. aan Jezus.

In latere publicaties (*Pleisterplaatsen*, 1994; *Reikhalzend*, 1999) ontwierp hij een diaconale theologie. In het diaconaat neemt het gemeente-zijn nieuwe gestalte aan. De ander is niet maar mijn object; ik word, in de ontmoeting met de ander, zelf object, zelf anders. In de ontmoeting met de ander meldt de Ander zich. Theologie betekent dan: niet de christologie,

maar de Godsleer-, niet de verzoening maar de schepping wordt het uitgangspunt; niet leerstelligheid maar ervaring is waarom het gaat.

In *De spiritualiteit van het gewone leven. Over veerkracht* (2005) stelde hij, doordenkend: mens-zijn, dat 'spankracht' vereist, leidt tot 'daadkracht' (=diaconaat, in interreligieuze samenwerking); dát vraagt weer om 'veerkracht'. Dus diaconaat veronderstelt spiritualiteit (van mens-zijn) én vraagt erom (om het te kunnen volhouden). Tot in zijn laatste getuigenis, vijf dagen voor zijn dood, bleef hij hameren op de verbondenheid van gebed en menselijk engagement.

Karel Blei